

Я б вас, дідусю, ще так багато розпитала...

[Олеся Погрібна, випускниця НТУ «ХПІ» 2003 року]

#16-17 от 24.06.2010

З того часу, коли мій дідусь Погрібний Андрій Павлович, який пройшов Велику Вітчизняну війну з першого і до останнього дня, помер, минуло майже два десятиліття. Але я на все життя запам'ятала скупі спогади дідуся про ті страшні події воєнних часів, коли мільйони наших співвітчизників полягли на фронтах, сотні тисяч повернулися із осколками в своєму тілі і глибокими, через все життя, ранами у серці...

...Брестська фортеця. Ще не зійшло сонце найдовшого літнього дня, а світанкову тишу вже розривали гарматні залпи. Солдати із гвинтівками в руках займали оборонні позиції. Та що ті гвинтівки?! Ворог сипав мінометний вогонь, у небі ревли літаки із смертоносними бомбами... – Документи машиною треба негайно доставити у Мінськ! Незважаючи ні на що! – наказав лейтенант рядовому Погрібному.

Андрій завів «полупорку», яка ще з вечора була завантажена ящиками, що були призначені для воєнного штабу, і швидко рушив у дорогу, не усвідомлюючи, наскільки небезпечною вона стане і чим може закінчитись. Адже все, що рухалось на землі, на яку спрямували свої могутні сили фашисти, було під прицілом авіаяструбів.

Від фортеці він від'їхав лише кілометрів 20. Та раптом літак із хрестами на крилах заревів так низько, що здавалось, розчавить своїм чорним тілом вантажівку...

Далі Андрій уже нічого не пам'ятає. Від вибуху бомби «полупорку» рознесло, а його, скривавленого, потрощеного численними осколками, якось помітили і підібрали напівживого на одну з машин, якою везли поранених із фортеці.

Андрій, лежачи на кузові впритул з іншими такими ж бійцями, на якусь мить опритомнів – можливо, від отих моторошних звуків чергової «порції» авіаграду, що сипався обабіч шляху. Вантажівка із пораненими різко зупинилася. Але ніхто із солдатів не ворухнувся, хоч літаки пролітали, здавалось, майже над кузовом. Стікаючи кров'ю, молодий полтавець Андрій Погрібний тільки встиг подумати: «Невже померти доведеться у перший день війни?..» І знову втратив свідомість.

...Як, куди везли його, скільки операцій робили і скільки ворожого металу з тіла витягли в різних госпіталях – то довга історія, яку йому завжди було боляче згадувати. Тому й не надто хотілось про все розповідати. Аж через вісім місяців лікування боєць Погрібний знову був відправлений на передову. Уже як підготовлений снайпер, він влився в один із підрозділів Ленінградського фронту. І знову пекло випробувань – тепер блокадного міста, де війська тримали зовнішню оборону. Голод, холод, тисячі смертей... Тут, на балтійській стражденній землі, мабуть, тільки небесні сили допомогли йому здолати всі випробування й залишитись живим. Тут Андрій отримав і свою найдорожчу з усіх фронтових нагород – медаль «За відвагу» – за те, що свій снайперський список поповнив фашистським офіцером.

...Знову побачити Брестську фортецю дідусь зміг тільки через 30 років, коли з'явилась нагода відвідати по туристичній путівці Брест. Можна тільки уявити, які почуття

переповнювали душу фронтовика, коли торкався руками стін фортеці, біля якої колись сам служив і оборону якої скільки днів тримали його однополчани у грізному 1941-му. Сам же Андрій Павлович проносив усе життя два металевих осколки у своєму тілі (медики порадили їх краще не чіпати) – один між ребрами, над серцем, інший – нижче скроні.

Та найбільше вразив мене при спілкуванні з дідусем один епізод. Яюсь я розгорнула його військовий квиток і дуже подивувалась: там не було відміток про бойові поранення.

– Хто тоді думав про те, що довідки з госпіталів зберігати треба, – мовив на моє запитання дідусь. – А потім уже я нікуди не писав, запитів не робив... Нащо мені щось комусь доказувати? Залишився живий – то вже добре. Ось ви, мої діти і онуки у мене є: цим я гордий. Оце головне. А що було на війні – то все минуле. Хай тільки ніколи ті страхіття не повторяться. Хай ваші діти того ніколи не знають...

Дідуся немає уже майже 20 років. Та мені дуже шкода, що я не встигла багато про що його розпитати. Зрозуміла тільки зараз, що життєві дороги більшості фронтовиків варті того, щоб великі, безцінні книги писати. Книги про мудрість і мужність цілого покоління...